

ubi vult, et secundum quod vult: et hunc modum ponit Greg. in 4. Dial. (cap. 29. cir. med.). Exponens enim quomodo anima incendium experiendo patiatur, sic dicit: « Cum Veritas peccatorem divitem damnatum igne perhibeat, quisnam sapiens reproborum animas teneri ignibus neget? » Et hoc etiam Julianus (episc. Tolet. lib. 2. Prognost. cap. 17.) dixit, ut in litera (4. Dist. 44.) Magister dicit: « Si viventis hominis incorporeus spiritus tenetur in corpore, cur etiam non tenetur post mortem corporeo igne? » Augustinus etiam 21. de Civit. Dei (cap. 10.) dicit, quod sicut anima in hominis conditione jungitur corpori, ut dans ei vitam (quamvis illud sit spirituale, et hoc corporale), et ex illa conjunctione vehementer concipit amorem ad corpus, sic ligatur igni, ut accipiens ab eo poenam; et ex illa conjunctione concipit horrorem. Oportet ergo omnes praedictos modos in unum colligere, ut perfecte videatur, quomodo anima ab igne corporeo patiatur; ut scilicet dicamus, quod ignis ex natura sua habet, quod spiritus incorporeus ei congiungi possit, ut loco locatum: sed in quantum est instrumentum divinae justitiae, habet ut ipsum quodammodo retineat alligatum; et in hoc veraciter ignis iste est spiritui nocivus, et sic anima ignem ut sibi nocivum videns, ab igne cruciatur: unde Greg. in 4. Dial. omnia ista per ordinem tangit, ut ex praemissis ejus auctoritatibus patet.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Augustinus loquitur inquirendo; unde etiam alium modum ponit determinando in lib. 21. de Civit. Dei, ut ex dictis patet (in corp. art.). Vel dicendum, quod Augustinus intelligit, quod ea, quibus anima proxime afficitur ad dolorem, vel tristitiam, sunt spiritualia; non enim affligeretur, nisi ignem ut nocivum sibi apprehenderet: ignis ergo apprehensus est proximum affligens, sed ignis corporeus extra animam existens est affligens remotum.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis anima simpliciter sit igne nobilior, ignis tamen est secundum quid anima nobilior, in quantum scilicet est instrumentum divinae justitiae.

AD TERTIUM dicendum, quod Philosophus, et Boëtius loquuntur de actione illa, per quam patiens transmutatur in naturam agentis: talis autem non est actio ignis in animam; et propter hoc ratio non concludit.

AD QUARTUM dicendum, quod ignis agit in animam non per modum influentis, sed per modum detinentis, ut ex dictis patet (in corp. art.); et ideo ratio non est ad propositum.

AD QUINTUM dicendum, quod in visione intellectuali non est tristitia ex hoc ipso, quod aliquid videtur; cum illud quod videtur, nullo modo intellectui possit esse contrarium, in quantum videtur: in sensu autem hoc quod videtur, ex ipsa actione qua agit in visum, ut videatur, potest esse corruptivum visus per accidens, in quantum corrumpit harmoniam organi: sed tamen visio intellectualis potest esse contristans, in quantum id quod videtur, apprehenditur ut nocivum; non quasi noceat eo ipso quod videtur, sed alio quocumque modo; et sic anima videndo ignem affligitur.

AD SEXTUM dicendum, quod non est simile quantum ad omnia, sed quantum ad aliquid, ut ex dictis patet (in corp.).

AD SEPTIMUM dicendum, quod quamvis non sit tactus corporalis inter animam, et corpus, tamen est inter ea aliquis tactus spiritualis; sicut etiam motor coeli, cum sit spiritualis, spirituali tactu tangit coelum ipsum movens, per modum quo dicitur contristans tangere, sicut dicitur in 1. de Generatione (tex. 45.); et hic modus sufficit ad actionem.

AD OCTAVUM dicendum, quod spiritus damnati nunquam sunt extra infernum, nisi ex dispensatione divina, vel ad instructionem, vel ad exercitium electorum: ubicumque autem extra infernum sint, semper tamen vident ignem inferni, ut eis in poenam praeparatum; unde cum ista visio sit immediate affligens, ut dictum est (in corp. art.), ubicumque sunt, ab igne inferni affliguntur; sicut et captivi etiam extra carcerem existentes a carcere quodammodo affliguntur, dum vident se ad carcerem damnatos. Unde sicut gloria electorum non minuitur nec quantum ad praemium essenziale, nec quantum ad accidentale, si aliquando extra coelum empyreum sint, sed quodammodo in eorum gloriam cedit; ita etiam in nullo minuitur poena damnatorum, si extra infernum ex divina dispensatione ponantur ad tempus: et hoc est quod Gloss. (ord. Bedae) dicit super illud Jacob. 3.: *Inflammat rotam nativitalis nostrae*, etc.; sic enim ait: « Diabolus, ubicumque sit, sive sub aëre, sive sub terra, secum trahit tormenta suarum flammaram »: objectio autem sic procedit, ac si ignis corporeus affligeret immediate spiritus, sicut affligit corpora.

QUAESTIO LXXI.

DE SUFFRAGIIS MORTUORUM, IN QUATUORDECIM ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de suffragiis mortuorum.

Et circa hoc quaeruntur quatuordecim.

Primo. Utrum suffragia, quae per unum fiunt, aliis prodesse possint.

Secundo. Utrum mortui juvari possint ex operibus vivorum.

Tertio. Utrum suffragia per peccatores facta mortuis prosint.

Quarto. Utrum suffragia pro mortuis facta facientibus prosint.

Quinto. Utrum suffragia existentibus in inferno prosint.

Sexto. Utrum prosint existentibus in purgatorio.

Septimo. Utrum valeant pueris existentibus in limbo.

Octavo. Utrum aliquo modo prosint existentibus in patria.

Nono. Utrum oratio Ecclesiae, et sacramentum altaris, et eleemosynae prosint defunctis.

Decimo. Utrum indulgentiae, quas Ecclesia facit, eis prosint.

Undecimo. Utrum cultus exequiarum defunctis prosint.

Duodecimo. Utrum suffragia, quae fiunt pro uno defuncto, magis illi prosint, quam aliis.

Decimotertio. Utrum suffragia pro multis facta valeant tantum singulis, ac si pro unoquoque singulariter fierent.

Decimoquarto. Utrum valeant tantum communia suffragia illis, pro quibus specialia non fiunt, quantum illis, pro quibus fiunt, valent specialia, et communia simul.

4. PRAETEREA. Nullus juvatur ex opere alterius, nisi sit aliqua vitae communicatio inter eos: sed nulla communicatio est mortuorum ad vivos, secundum Philosophum in 1. Ethic. (cap. 11.); ergo suffragia vivorum non prosunt mortuis.

SED CONTRA est, quod habetur 2. Machab. 12.: *Sancta, et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur*: sed hoc non esset utile, nisi eos juvaret; ergo suffragia vivorum mortuis prosunt.

Praeterea. August. dicit in lib. de Cura pro mortuis agenda (cap. 1. in fin. et cap. 4.): « Non parva est universae Ecclesiae, quae in hac consuetudine claret, auctoritas, ut in precibus sacerdotis, quae Domino Deo ad ejus altare funduntur, locum suum habeat etiam commendatio mortuorum »: quae quidem consuetudo ab ipsis apostolis instituta est, ut dicit Damasc. in quodam sermone de Suffragiis mortuorum (a princ.), sic dicens: « Mysteriorum conscii discipuli Salvatoris, et sacri apostoli, in tremendis et vivificis mysteriis memoriam fieri eorum qui fideliter dormierunt, sanxerunt ». Quod etiam per Dionys. patet in ult. cap. Eccles. Hierarch. ubi ritum commemorat, quo in primitiva Ecclesia pro mortuis orabatur: ibi etiam Dionys. asserit, suffragia vivorum mortuis prodesse; ergo hoc indubitanter credendum est.

RESPONDEO dicendum, quod charitas, quae est vinculum Ecclesiae membra uniens, non solum ad vivos se extendit, sed etiam ad mortuos, qui in charitate decedunt: charitas enim, quae est vita animae, sicut anima est vita corporis, non finitur, 1. Cor. 13.: *Charitas nunquam excidit*: similiter etiam mortui in memoriis hominum viventium vivunt; et ideo intentio viventium ad eos dirigi potest; et sic suffragia vivorum mortuis dupliciter prosunt, sicut et vivis, et propter charitatis unionem, et propter intentionem in eos directam. Non tamen sic eis valere credenda sunt vivorum suffragia, ut status eorum mutetur de miseria ad felicitatem; vel e converso; sed valent ad diminutionem poenae, vel aliquid hujusmodi, quod statum mortui non transmutat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod homo, dum in corpore vixit, meruit ut haec ei valerent post mortem; et ideo si post hanc vitam eis juvatur, nihilominus hoc procedit ex his quae in corpore gessit. Vel dicendum, secundum Joannem Damascenum in serm. praedicto (aliquant. a princ.), quod hoc est intelligendum quantum ad retributionem, quae fiet in finali iudicio, quae erit aeternae gloriae, vel aeternae miseriae, in qua quilibet recipiet solum secundum quod ipse in corpore gessit: interim autem juvari potest vivorum suffragiis.

AD SECUNDUM dicendum, quod auctoritas illa expresse loquitur de sequela aeternae retributionis, quod patet ex hoc quod praemittitur: *Beati mortui*, etc. Vel dicendum, quod opera pro eis facta sunt etiam quodammodo eorum, ut dictum est (art. praec. in corp. et ad 2.).

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis animae post mortem non sint simpliciter in statu viae, tamen quantum ad aliquid adhuc sunt in via, inquantum scilicet earum progressus adhuc retardatur ab ultima retributione; et ideo simpliciter earum via est circumsepta, ut non possint ulterius per aliqua opera transmutari secundum statum felicitatis, et miseriae: sed quantum ad hoc non est circumsepta, quin quantum ad hoc quod detinentur ab ultima retributione, possint ab aliis juvari, quia secundum hoc adhuc sunt in via.

AD QUARTUM dicendum, quod quamvis communicatio civilium operum, de qua Philosophus loquitur, non possit esse mortuorum ad vivos, quia mortui extra vitam civilem sunt, potest tamen eorum communicatio esse quantum

ad opera vitae spiritualis, quae est per charitatem ad Deum, cui mortuorum spiritus vivunt.

ARTICULUS III.

305

UTRUM SUFFRAGIA FACTA PER PECCATORES MORTUIS PROSINT.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod suffragia per peccatorem facta mortuis non prosint, quia, ut dicitur Joan. 9., *peccatores Deus non audit*: sed si orationes eorum prodescent illis, pro quibus orant, a Deo exaudirentur; ergo suffragia per eos facta mortuis non prosunt.

2. PRAETEREA. Gregorius in Pastoralis (part. 1. cap. 11. a princ.) dicit, quod « cum is qui displicet, ad interpellandum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur »: sed quilibet peccator Deo displicet; ergo per peccatorum suffragia Deus ad misericordiam non flectitur; et ideo talia suffragia non prosunt.

3. PRAETEREA. Opus alicujus videtur esse magis fructuosum facienti, quam alteri: sed peccator per opera sua nihil meretur sibi; ergo multo minus potest alteri mereri.

4. PRAETEREA. Omne opus meritorium oportet esse vivificatum, id est charitate informatum: sed opera per peccatores facta sunt mortua; ergo non possunt per ea mortui juvari, pro quibus fiunt.

5. SED CONTRA est, quod nullus potest scire de altero pro certo, utrum sit in statu culpae, vel gratiae; si ergo tantum illa suffragia prodescent, quae fiunt per eos qui sunt in gratia, non posset homo scire, per quos suffragia conquireret suis defunctis; et ita multi a suffragiis procurandis retraherentur.

6. PRAETEREA. Sicut Aug. dicit (in Enchir. cap. 109.) in litera (4. Dist. 45.), secundum hoc juvatur aliquis mortuus ex suffragiis, secundum quod dum viveret meruit ut juvaretur post mortem; ergo valor suffragiorum mensuratur secundum conditionem ejus, pro quo fiunt; non ergo differt, ut videtur, utrum per bonos, vel per malos fiant.

RESPONDEO dicendum, quod in suffragiis, quae per malos fiunt, duo possunt considerari: primo ipsum opus operatum, sicut sacrificium altaris; et quia nostra sacramenta ex seipsis efficaciam habent absque opere operantis, quam aequaliter explent, per quoscumque fiant, quantum ad hoc suffragia per malos facta defunctis prosunt: alio modo quantum ad opus operantis; et sic distinguendum est, quia operatio peccatoris suffragia facientis potest uno modo considerari, prout est ejus; et sic nullo modo meritoria esse potest nec sibi, nec alii; alio modo, inquantum est alterius, quod dupliciter contingit: uno modo, inquantum peccator suffragia faciens, gerit personam totius Ecclesiae; sicut sacerdos, dum dicit in Ecclesia exequias mortuorum; et quia ille intelligitur facere, cujus nomine, vel vice fit, ut patet per Dionys. in lib. de Coel. Hier. (cap. 13. parum a princ.), inde est quod suffragia talis sacerdotis, quamvis sit peccator, defunctis prosunt: alio modo quando agit ut instrumentum alterius; opus enim instrumenti est magis principalis agentis: unde quamvis ille qui agit ut instrumentum alterius, non sit in statu merendi, actio tamen ejus potest esse meritoria ratione principalis agentis, sicut si servus in peccato existens quodcumque opus misericordiae facit ex praecepto domini sui charitatem habentis. Unde si quis in charitate decedens praecipiat sibi suffragia fieri, vel alius praecipiat charitatem habens, illa suffragia valent defun-

cto, quamvis illi, per quos fiunt, in peccato existant: magis tamen valerent, si essent in charitate, quia tunc ex duabus partibus opera illa meritoria essent.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod oratio per peccatorem facta quandoque non est peccatoris, sed alterius, et ideo secundum hoc digna est, ut a Deo exaudiatur; tamen etiam quandoque Deus peccatores audit, quando scilicet peccatores petunt aliquid Deo acceptum: non enim solis justis, sed etiam peccatoribus Deus bona sua providet, ut patet Matth. 5., non autem ex eorum meritis, sed ex sua clementia; et ideo Joan. 9. super illud: *Deus peccatores non audit*, Gloss. (*interl. Aug. tract. 44. in Joan. a med.*) dicit, quod « loquitur ut inunctus, non ut in plene videns ».

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis ex parte ejus qui displicet, oratio peccatoris non sit accepta, tamen ratione alterius, cujus vice, vel imperio agitur, potest esse Deo accepta.

AD TERTIUM dicendum, quod hoc quod peccator faciens hujusmodi suffragia nullum reportat commodum, contingit ex hoc, quod non est capax talis profectus propter propriam indispositionem; et tamen alii, qui est dispositus, aliquo modo valere potest, ut dictum est (*in corp. art.*).

AD QUARTUM dicendum, quod quamvis opus peccatoris non sit vivum, in quantum est ejus, potest tamen esse vivum, in quantum est alterius, ut dictum est (*in corp. art.*): sed quia rationes, quae sunt in oppositum, videntur concludere, quod non differat, utrum quis suffragia procuret per bonos, vel per malos, ideo etiam ad eas est respondendum.

AD QUINTUM ergo dicendum, quod quamvis aliquis pro certo scire non possit de altero an sit in statu salutis, potest tamen probabiliter aestimare ex his, quae exterius de homine videt: ex fructu enim suo arbor cognoscitur, ut dicitur Matth. 7.

AD SEXTUM dicendum, quod ad hoc quod suffragium alteri valeat, requiritur ex parte ejus pro quo fit, capacitas hujusmodi valoris: et hanc homo acquisivit per opera propria, quae gessit in vita; et sic Augustinus loquitur: requiritur nihilominus qualitas operis, quod prodesse debet; et hoc non pendet ex eo pro quo fit, sed magis ex eo qui facit, vel exequendo, vel imperando.

ARTICULUS IV.

306

UTRUM SUFFRAGIA, QUAE A VIVIS PRO MORTUIS FIUNT, FACIENTIBUS PROSINT.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod suffragia, quae a vivis pro mortuis fiunt, facientibus non prosint, quia si aliquis pro altero debitum solveret, secundum humanam justitiam ipse a debito proprio non absolveretur; ergo per hoc quod aliquis suffragia faciens debitum solvit pro illo pro quo facit, ex hoc a debito proprio non absolvitur.

2. PRAETEREA. Unusquisque quod facit, facere debet meliori modo quod potest: sed melius est juvare duos, quam unum; si ergo qui per suffragia debitum mortui solvit, a proprio debito liberatur, videtur quod nunquam deberet aliquis pro seipso satisfacere, sed semper pro alio.

3. PRAETEREA. Si satisfactio alicujus pro alio satisfaciens aequaliter prodesset sibi, ut ei pro quo satisfacit, eadem ratione aequaliter valebit et

tertio, si pro eodem satisfaciatur simul, et similiter quarto, et sic deinceps; ergo unus una satisfactione posset pro omnibus satisfacere, quod est absurdum.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psalm. 34.: *Oratio mea in sinu meo convertetur*; ergo eadem ratione et suffragia, quae pro aliis fiunt, satisfaciens prosunt.

Praeterea. Damasc. dicit in sermone De his qui in fide dormierunt (*in med.*): « Quaemadmodum unguento, vel alio oleo sancto circumlinire volens infirmum, primo ille (scilicet liniens) participat unctionem, et sic postea perungit laborantem; sic et quicumque pro proximi salute agonizat, primum sibi prodest, deinde proximo »: et sic habetur propositum.

RESPONDEO dicendum, quod opus suffragii, quod pro altero fit, potest considerari dupliciter: uno modo, ut est expiativum poenae per modum cuiusdam recompensationis, quae in satisfactione attenditur; et hoc modo opus suffragii, quod computatur quasi ejus pro quo fit, ita absolvit eum a debito poenae, quod non absolvit facientem a debito poenae propriae, quia in tali recompensatione consideratur aequalitas justitiae: opus autem istud satisfactorium ita potest adaequari uni reatu, quod alteri non adaequetur; reatus enim duorum peccatorum majorem satisfactionem requirunt, quam reatus unius. Alio modo potest considerari, in quantum est meritorium vitae aeternae, quod habet, in quantum procedit a radice charitatis; et secundum hoc non solum prodest ei pro quo fit, sed facienti magis.

Et per hoc patet solutio AD OBJECTA: primae enim rationes procedebant de opere suffragii, secundum quod est satisfactorium, sed aliae, secundum quod est meritorium.

ARTICULUS V.

307

UTRUM SUFFRAGIA PROSINT EXISTENTIBUS IN INFERNO.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod suffragia prosint existentibus in inferno, per hoc quod habetur 2. Machab. 12. ubi dicitur, quod *invenerunt sub tunicis interfectorum donaria idolorum, a quibus lex prohibebat Judaeos*: et tamen post subditur, quod *Judas duodecim millia drachmas argenti misit Jerusalem offerri pro peccatis mortuorum*: constat autem illos peccasse mortaliter, contra legem agentes, et ita in peccato mortali decessisse, et sic ad inferos esse translatos; ergo existentibus in inferno suffragia prosunt.

2. PRAETEREA. In litera (4. Dist. 45.) habetur ex verbis Augustini (*in Enchir. cap. 110. in fin.*), quod « quibus prosunt suffragia, vel ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, vel ad hoc ut tolerabilior sit eorum damnatio »: sed solum illi qui in inferno sunt, damnati esse dicuntur; ergo etiam existentibus in inferno suffragia prosunt.

3. PRAETEREA. Dionys. ult. cap. Eccles. Hierarch. (*cir. med.*) dicit: « Si hic justorum orationes, et secundum hanc vitam, quanto magis post mortem in illis, qui digni sunt sacris orationibus, operantur tantummodo? » Ex quo potest accipi, quod suffragia magis prosunt mortuis, quam vivis: sed vivis prosunt etiam in peccato mortali existentibus, cum quotidie oret Ecclesia pro peccatoribus, ut convertantur ad Deum; ergo etiam mortuis in peccato mortali existentibus suffragia valent.

4. PRAETEREA. In Vitis Patrum (*lib. 3. num. 172. et lib. 6. num. 16.*) legitur, quod etiam Damascenus in sermone suo (*scilicet de Defunct. aliquant. a princ.*)

ARTICULUS I.

303

UTRUM SUFFRAGIA PER UNUM FACTA ALIIS PRODESSE POSSINT.

(S. Thom. 4. Dist. 45. q. 2. art. 1. q. 2. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod suffragia per unum facta aliis prodesse non possint: dicitur enim Galat. 6.: *Quae enim seminaverit homo, haec et metet*: sed si unus ex suffragiis alterius consequeretur fructum, mereret ab aliis seminata; ergo ex suffragiis aliorum nullum fructum consequitur.

2. PRAETEREA. Ad justitiam Dei pertinet, ut unicuique tribuatur pro meritis, unde Psal. 61.: *Tu reddes unicuique juxta opera sua*: sed justitiam Dei deficere est impossibile; ergo impossibile est, quod unus ex operibus alterius juvetur.

3. PRAETEREA. Secundum eandem rationem est aliquod opus meritorium, et laudabile, scilicet in quantum est voluntarium: sed ex opere unius non laudatur alter; ergo nec opus unius potest esse alteri meritorium, et fructuosum.

4. PRAETEREA. Ad justitiam divinam pertinet similiter bona reddere pro bonis, et mala pro malis: sed nullus punitur pro malis alterius; immo, ut dicitur Ezech. 18., *anima, quae peccaverit, ipsa morietur*; ergo nec unus juvatur per bona alterius.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 118.: *Particeps ego sum omnium tuorum mentium te*, etc.

Praeterea. Omnes fideles per charitatem uniti, sunt unius corporis Ecclesiae membra: sed unum membrum juvatur per alterum; ergo et unus homo potest ex alterius meritis juvari.

RESPONDEO dicendum, quod actus noster ad duo valere potest: primo ad aliquem statum acquirendum, sicut per opus meritorium homo acquirit statum beatitudinis: secundo ad aliquid consequens statum, sicut homo per aliquem actum meretur aliquod praemium accidentale, vel dimissionem poenae. Ad utrumque autem horum actus noster dupliciter valere potest: uno modo per viam meriti; alio modo per viam orationis: et est differentia inter istas duas vias, quia meritum innititur justitiae, oratio autem misericordiae; orans enim impetrat petitem ex sola liberalitate ejus qui oratur. Dicendum est ergo, quod opus unius nullo modo potest alteri valere ad statum consequendum per viam meriti, ut scilicet ex his quae ego facio, aliquis mereatur vitam aeternam, quia sors gloriae redditur secundum mensuram accipientis; unusquisque autem ex actu suo disponitur, et non ex alieno: et dico dispositionem dignitatis ad praemium. Sed per viam orationis, etiam quantum ad statum consequendum, opus unius alteri, dum est in via, valere potest, sicut quod unus homo impetret alteri primam gratiam: cum igitur impetratio orationis sit secundum liberalitatem Dei qui oratur, ad omnia illa impetratio orationis se potest extendere, quae potestati divinae subsunt ordinate. Sed quantum ad aliquid, quod est consequens, vel accessorium ad statum, opus unius potest valere alteri, non solum per viam orationis, sed etiam per viam meriti; quod quidem dupliciter contingit: vel propter communicantiam in radice operis, quae est charitas in operibus meritoriis; et ideo omnes qui sibi invicem charitate connectuntur, aliquod emolumentum ex mutuis operibus

reportant; tamen secundum mensuram status uniuscujusque, quia etiam in patria unusquisque gaudebit de bonis alterius; et inde est quod articulus fidei ponitur *sanctorum communio*: alio modo ex intentione facientis, quia aliqua opera specialiter ad hoc facit, ut talibus prosint: unde ista opera quodammodo efficiuntur eorum, pro quibus fiunt, quasi eis a faciente collata; unde possunt eis valere vel ad impletionem satisfactionis, vel ad aliquid hujusmodi, quod statum non mutat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod messis illa est perceptio vitae aeternae, sicut habetur Joan. 4.: *Et qui metit, fructum congregat in vitam aeternam*: sors autem vitae aeternae non datur alicui, nisi pro propriis operibus, quia etsi aliquis alteri impetret, ut ad vitam perveniat, nunquam tamen hoc fit, nisi mediantibus operibus propriis, dum scilicet precibus alicujus gratia alicui datur, per quam meretur vitam aeternam.

AD SECUNDUM dicendum, quod opus quod pro aliquo fit, efficitur ejus pro quo fit: et similiter opus, quod est ejus qui mecum est unum, quodammodo est et meum; unde non est contra divinam justitiam, si unus fructum percipit de operibus factis ab eo, qui est unum secum in charitate, vel ab operibus pro se factis. Hoc etiam secundum humanam justitiam contingit, ut satisfactio unius pro alio accipiatur.

AD TERTIUM dicendum, quod laus non datur alicui, nisi secundum ordinem ejus ad actum: unde laus est ad aliquid, ut dicitur in 1. Ethic. (cap. 12. circ. princ.): et quia ex opere alterius nullus efficitur, vel ostenditur bene dispositus, vel male ad aliquid, inde est quod nullus laudatur ex operibus alterius, nisi per accidens, secundum quod ipse est aliquo modo operum illorum causa, consilium, vel auxilium praebendo, seu inducendo, vel quocumque alio modo. Sed opus est meritorium alicui, non solum considerata ejus dispositione, sed etiam quantum ad aliquid consequens dispositionem, vel statum ejus, ut ex dictis patet (in corp. art.).

AD QUARTUM dicendum, quod auferre alicui quod ei debetur, hoc directe justitiae repugnat: sed dare alicui quod ei non debetur, hoc non est justitiae contrarium, sed metas justitiae excedit; est enim liberalitas: non autem posset aliquis laedi ex malis alterius, nisi aliquid ei de suo subtraheretur: et ita non convenit, quod aliquis puniatur pro peccatis alterius, sicut quod emolumentum percipiat ex bonis alterius.

ARTICULUS II.

304

UTRUM MORTUI POSSINT JUVARI EX OPERIBUS VIVORUM.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod mortui non possint juvari ex operibus vivorum: primo per hoc quod dicit Apost. 2. Cor. 5.: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit*; ergo ex his, quae post mortem hominis geruntur, quando extra corpus erit, nihil ei accrescere poterit ex alicujus operibus.

2. PRAETEREA. Hoc idem videtur ex hoc quod dicitur Apoc. 14.: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur; opera enim illorum sequuntur illos*.

3. PRAETEREA. Proficere ex opere aliquo est solum in via existentis: sed homines post mortem jam non sunt viatores, quia de his hoc intelligitur quod legitur Job 19.: *Semitam meam circumspexit, et transire non possum*; ergo mortui de suffragiis alicujus juvari non possunt.